GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 146. *Mercurĭ, 3 (15) Iuliu.* **1885.**

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Iuliu st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

NB. Preţurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a uşurá abonanţilorŭ noştri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-şi reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḑiarului.

Domnii ce se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a arĕta şi posta ultimă.

Administraţinea „Gazetei Transilvaniei.“

Braşovŭ, 2 (14) Iuliu 1885.

Abia s'au începutŭ negociările între guvernele din Peşta şi din Viena pentru înoirea paclului austro-ungarŭ şi étă că Cehii se şi presentă cu-o pretensiune specială pe tĕrêmulŭ economicŭ. Ei cerŭ ca pe viitorŭ sĕ se pótă bucurá şi Boemia de binefacerile băncei austro-ungare în mai mare mĕsură decâtŭ păn'acum, de esemplu cum se bucură şi Ungaria.

Pretensiunea cehică a deşteptatŭ marĭ îngrijirĭ între Maghiarĭ, cari se temŭ, că déca se va institui şi în Praga o direcţiune centrală a băncei austro-ungare va fi ameninţatŭ caracterulŭ dualisticŭ alŭ ei şi planurile federalistice vorŭ câştigá o basă reală puternică.

S'au redicatŭ din causa acésta vocĭ în pressa maghiară, carĭ se opunŭ pretensiunei cehice. Ca nisce ómenĭ cu-o liniă de conduită bine definită politicii cehĭ, veḑêndŭ apropierea norilorŭ ameninţătorĭ ai opoşiţiunei Ungariei, şi-au gânditŭ: De ce sĕ ne creămŭ noi dificultăţĭ, sĕ dămŭ mai bine pretensiunei nóstre o formulare, care se încapă în cadrulŭ dualismului şi se mulcomimŭ deocamdată pe Maghiarĭ. S'ajungemŭ numai la scopŭ atuncĭ nu importă sub ce formă vomŭ căştigá şi noi influinţă asupra băncei austro-ungare.

Astfelŭ au moderatŭ Cehii pretensiunea de-a avé unŭ institutŭ centralŭ şi o direcţiune a băncii austro-ungare în Praga şi acum declară printr'unŭ organŭ de frunte alŭ lorŭ, că suntŭ mulţumiţĭ şi cu-o *„filială centrală“* în Praga.

Aşadér nu direcţiune centrală, ci filială centrală. Vice-guvernorulŭ băncii din Peşta póte fi liniştitŭ, că nu va căpĕtá unŭ concurentŭ în Praga, ci viitorulŭ directorŭ alŭ filialei va stá în rangŭ îndĕrĕtulŭ lui. Forma dualistică a băncii e salvată, pentru că ea va avé numai două direcţiunĭ centrale, ér filiala centrală din Praga va fi supusă direcţiunei din Viena.

De acum Ungaria nu mai are nicĭ unŭ temeiu sĕ se têmă. Dualismulŭ va rĕmâné neatinsŭ, numai câtŭ partea austriacă a bancnotelorŭ va conţiné pe viitorŭ şi unŭ textŭ în limba cehică, căcĭ aşa cere egala îndreptăţire din Cislaitania.

Representanţii noştri — ḑice „Politik“ mulcomind pe Ungurĭ, — s'au pusŭ pe basa dualismului şi ceea ce voiescŭ ei nu este decâtŭ o *mai mare independenţă politică şi economică* între marginile acestui dualismŭ.

Aşa ḑice şi ḑiarulŭ polonŭ „Przeglond“ că pe Ungurĭ nu-i importă în ce modŭ se vorŭ grupá părţile ce constituescŭ Cislaitania şi încâtŭ ele îşĭ vorŭ sci asigurá egala lorŭ îndreptăţire numai modulŭ alegerei delrgafiunilorŭ sĕ rĕmână întactŭ.

„Nu tendinţe naţionale, ci în prima liniă interesele economice ale Boemiei ne conducŭ“ adaugă Cehiĭ „şi se înţelege de sine că de altă parte voimŭ se asigurămŭ şi interesele nóstre specifice naţionale şi suntemŭ datorĭ însemnătăţii şi demnităţii poporului nostru de a cere sĕ se respecte limba nóstră pe bancnotelĕ, ce le va pune în circulaţiă filiala centrală boema a băncii.“

Étă dér unŭ programŭ de acţiune, care e menitŭ a dovedi că şi la vechia cetate a Pragei ducŭ mai multe drumurĭ.

Dualismulŭ sĕ trăiéscă, căcĭ federalismulŭ este pe cea mai bună cale d'a se desvoltá şi întări în Cislaitania! Deocamdată, ca sĕ nu supere pe vecinĭ, li s'au datŭ tuturorŭ dorinţelorŭ de „independenţă mai mare politică şi economică“ a naţiunilorŭ diferite din Cislaitania atributulŭ de „autonomiste.“

Prin realisarea desiderielorŭ autonomistice puterea de acţiune a guvernului se va întări şi administraţiunea va deveni mai bună, ḑice „Przeglond.“

Bucure-se dér Ungurii, căcĭ, vrêndŭ nevrêndŭ ei, tóte mergŭ strună!

Strămutarea juriului din Sibiiu şi pressa săsescă.

„Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt,“ vorbindŭ despre desfiinţarea juriului, ḑice că orĭ câtŭ de legală, după formă, ar fi ordinaţiunea ministerială, totuşĭ se dă libertăţii de presă o grea lovitură, dacă nu chiarŭ mortală. Când s'a instituitŭ juriulŭ din Sibiiu, ministrulŭ de justiţiă 'şi-a împlinitŭ o poruncă ce i-o impunea înţelepciunea politică, ba încă mai multŭ: o poruncă a dreptăţii faţă cu naţionalităţile. Faptulŭ că pressa unei naţionalităţĭ se predă graţiei séu disgraţiei alteia, nu póte decâtŭ sĕ înăsprescă până la estremŭ situaţiunea din Ardélŭ. Părţile sudice ale Ardélului, care formau cerculŭ juriului din Sibiiu, suntŭ locuite aprópe esclusivŭ de Germanĭ şi Românĭ; ḑiarele ce aparŭ aci suntŭ în propenderanţă, germane şi române, pe când în cerculŭ Cluşiului aparŭ în preponderanţă ḑiare maghiare. Ce arŭ ḑice Maghiarii, când s'ar fi desfiinţatŭ juriulŭ din Cluşiu şi presa de acolo s'ar fi datŭ în judecata juriului din Sibiiu? Nu ne-am mira de locŭ, dacă ei şi-arŭ vedé libertatea pressei periclitată şi pe judecătorii din Sibiiu i-arŭ considera ca cuprinşĭ de prejudiţii naţionale, deşi Germanulŭ are unŭ temperamentŭ mai liniştitŭ şi mai cumpĕtatŭ, pe când Maghiarulŭ e mai pasionatŭ şi mai accesibilŭ de ferberile momentului şi de rătacirile ḑilei.

Incredere în obiectivitatea juraţilorŭ maghiarĭ nu se póte pune, când e vorba de a judeca ei o fóiă germană séu română; ba încă în cercurile poporului germanŭ şi românŭ se esprimă părerea, că judecătorĭ numiţĭ, de naţionalitate maghiară, aşadară funcţionarĭ de statŭ ungurĭ, carĭ suntŭ legaţĭ de guvernŭ, arŭ judeca mai obiectivŭ decâtŭ juraţii de naţionalitate maghiară luaţĭ din poporaţiunea Cluşului. Judecătorii suntŭ juristĭ, cavalerismulŭ le impune sĕ se conducă de lege, pe când juraţii, lipsiţĭ de cunoscinţe juridice, se conducŭ de simţĕminte, de simpatiă séu antipatiă, de pasiune fanatică, şi decĭ de sigurŭ nu suntŭ judecătorĭ lipsiţĭ de prejudiţii. Mai bine tribunalele ordinare sĕ ne judece, decâtŭ juraţii din Cluşiu. Convingerea acestora se formézŭ sub influinţa factorilorŭ localĭ din Cluşiu, sub domnia pressei agitatóre fanatice a acestui oraşŭ, care crede că în contra naţionalităţilorŭ nemaghiare póte scrie orĭce, mistifică nisuinţele acestora, desfigurézŭ fapte, banuesce şi clevetesce persóne şi chiarŭ acum îşĭ esprimă cu rĕutate bucuria, că s'a desfiinţatŭ juriulŭ din Sibiiu. Aceste foi se esprimă tocmai ca deputatulŭ Blasius Orban, care aprinsŭ de ură contra Românilorŭ şi Sasilorŭ, în interpelarea sa dela 4 Februariu propune desfiinţarea juriului din Sibiiu ḑicêndŭ: »Dacă d. ministru ar face acésta, s'ar rupe dinţii veninoşĭ ai viperelorŭ şi agitaţiunile »Gazetei«, »Telegrafului«, »Tribunei«, »Sieb. deutsch. Tageblatt«-ului şi »Kronst. Zeitung«-ului s'ar înăbuşi odată pentru totdéuna.“

Fóia naţională săsescă din Sibiiu aduce ca esemplu de aţiţare şi insultă fără marginĭ numai pe „Uestökös“ — lăsândŭ la o parte pe celelalte — care în numĕrulŭ sĕu dela 7 Februariu c. numesce pe juraţii din Sibiiu „tâlharĭ“, „mişei şi ómenĭ de nimica“ ş. a., fiindcă au rĕmasŭ credincioşĭ misiunei lorŭ, păstrându'şĭ independenţa convincţiunii. Oficiosulŭ „Nemzet“ le impută crima, că juriulŭ din Sibiiu, în timpŭ de 15 anĭ de când esistă, în 13 procese de pressă intentate de procuratura statului numai de două orĭ au pronunţatŭ „vinovatŭ“, ca şi cum esercitarea dreptăţii ar consta în condamnare, în órba primire a propunerei procuraturei. Aceeaşĭ fóiă spune că procuratura din '61 de arătărĭ numai în 13 casurĭ a intentatŭ procesŭ de pressă. Dar acésta nu e dovadă de moderaţiune, când se scie că aci grasézŭ cumplitŭ epidemia denunţărilorŭ. Sĕ se facă o comparaţiă între limbagiulŭ foilorŭ din Cluşiu şi alŭ celorŭ proscrise, şi se va vedea că pentru responsabilitatea pressei în Ungaria suntŭ două mĕsurĭ. „Magyar Polgar“ Nr. 28 dela 5 Februariu 1876 a vătămatŭ pe M. Sa în modulŭ celŭ mai grobianŭ, încâtŭ ministerulŭ de interne din Viena s'a vĕḑutŭ silitŭ a-lŭ pedepsi moralicesce, detrăgêndu'i debitulŭ postalŭ, deşi nu se citea nicĭ măcarŭ unŭ numĕrŭ în Austria, ba nicĭ în biuroulŭ de pressă nu se afla. Ministrulŭ Tisza însĕ nu l'a datŭ în judecată.

Pressa independentă nemaghiară a avutŭ până acum o fórte grea situaţiune, ea a fostŭ espusă directŭ séu indirectŭ persecuţiunilorŭ. Aḑi stă şi mai în urma desfiinţării juriului din Sibiiu — unŭ eflucsŭ alŭ nenorocitei politice de naţionalităţĭ a lui Tisza. — Cum o va duce pressa până la sfĕrşitŭ, acésta va atêrna şi de publiculŭ în alŭ cărui serviciu stă acéstă pressă: chiarŭ şi statornicia, bărbăţia, şi fidelitatea convingerei acestui publicŭ se vorŭ pune la probă; se va arăta dacă e conscită de aceea, că libertatea pressei sale este totodată şi libertatea sa, în care este atacată, şi pe care pressa i-o apĕră.

„Kronstädter Zeitung“, după ce arată cu esemple că acéstă sabiă cu două tăişurĭ póte loví şi pressa opoşiţională maghiară — care acum se bucură de mĕsura luată de ministru — ḑice, că acéstă bucuriă e isvorîtă din ura ce o nutrescŭ Maghiarii faţă cu Românii şi cu Sasii, fiindcă acestia nu vréu sĕ se facă Maghiarĭ. E tristŭ destulŭ, ḑice numita fóiă, că în Ungaria n'a ajunsŭ omulŭ pe calea progresului acolo, ca sĕ'şĭ pótă esprima părerile liberŭ, ca în Anglia şi America. Dar şi mai tristŭ e, că justiţia nu e imparţială şi conscienţiósă, şi nu se mĕsóră cu aceeaşĭ mĕsură. Nicĭ unui procurorŭ nu'i trăsnesce în minte sĕ tragă înaintea barei justiţiei vr'o fóiă maghiară, când adresézŭ cele maĭ grele insulte Românilorŭ şi Sasilorŭ. Dar nicĭ nu ceremŭ acésta, fiindcă preţuimŭ multŭ libertatea esprimării opiniunilorŭ ne scimŭ apĕra în contra lorŭ şi n'avemŭ trebuinţă de scutulŭ procurorului. Dar îndată ce o fóiă nemaghiară esprimă ceva ce nu place rasei domnitóre, procurorulŭ e cu acusaţiunea în mână, şi juraţii, carĭ intervinŭ pentru libertatea esprimării opiniunilorŭ, suntŭ timbraţĭ ca trădătorĭ

dătorĭ ai patriei. Când e vorba de unŭ Sasŭ séu „Valahŭ!“, se mĕsóră altfelŭ.

Dar noi vomŭ rĕmâné totdéuna credincioşĭ principiului: „Fă dreptate, şi nu te teme de nimenea!“

Pressa maghiară greşesce amarŭ, dacă crede că vomŭ tăcé de aci înainte şi nu vomŭ arĕta nedreptăţile ce ni se facŭ — de téma juraţilorŭ din Cluşiu. Pe noi nu ne'nspăimêntă nicĭ temniţe, nicĭ lanţurĭ, d'a spune în gura mare adevĕrulŭ în lume. Dar e rĕu pentru aceia, carĭ au motivŭ sĕ se'nspăimênte de adevĕrŭ.

——o——

SCIRILE ḐILEI.

In causa societăţii „Matica Slovenska« a fostŭ o deputaţiune la ministrulŭ presidentŭ Tisza, scrie „Narodni Novine«, care i-a predatŭ o cerere cătră Maiestatea Sa. In 3 a. l. c. a primitŭ d. Tisza deputaţiunea şi a ḑisŭ, că „Matica Slovenska» a fostŭ desfiinţată după lege, şi că oricare reuniune, a căreia activitate e îndreptată în contra patriei, are sĕ fie totŭ astfelŭ desfiinţată. La aceste nu 'i-a mai putută deputaţiunea rĕspunde, de óre-ce d. Tisza s'a întorsŭ cu cuvintele: »Eu primescŭ cererea şi mĕ recomanḑŭ!« Singurŭ membrulŭ deputaţiunii d. Ioan Gerometta eşindŭ afară ḑise: »Acesta a fostŭ unŭ rĕu refrenŭ. Şi rĕspunḑĕndŭ ministrulŭ, că acésta n'a fostŭ nicĭ unŭ refrenŭ, deputatulŭ a mai repetatŭ: »Ba, da, acela a fostŭ unŭ refrenŭ!»

—0—

Mâne Mercurĭ în 15 Iuliu n., d. l. Cuparescu va fi promovatŭ de doctorŭ în medicina univ., de cătră universitatea din Viena. Urămŭ o carieră strălucită noului doctorŭ.

—0—

In »Budapesti Hirlap« se plânge unŭ brutarŭ, (Bäcker), că autorităţile din oraşele săsescĭ au trasŭ cu condeiulŭ în libretele de lucru peste cuvêntulŭ »Magyar orszag«, scriindŭ în loculŭ lui »Siebenbürgen«.

—0—

Vinerĭ s'a descărcatŭ peste Sighişóră o furtună violentă cu plóiă, rupĕndŭ ramurĭ gróse d'ale pomilorŭ. Sĕmĕnăturile au suferitŭ cumplitŭ. De asemenea a căḑutŭ peste Huedinŭ pétră şi furtuna a fostŭ aşa de violentă încâtŭ a nimicitŭ tóte sĕmĕnăturile, a omorâtŭ oi ce păsceu în liberŭ şi a dărîmatŭ multe locuinţe. Paguba se urcă la 80—90,000 fl.

—0—

In Şura mică au arsŭ şurile şi grajdurile a cincĭ economĭ.

—0—

Unŭ mare focŭ a isbucnitŭ la 5 Iuliu n. în povarna fabricantului de spirtŭ Daniel Toth din Kezdi-Vaşarei. Grajdulŭ cu partea cea mai mare din vite au arsŭ. Din 61 de vite numai 14 s'au putută mantuì şi şi acestea în parte mare greu rănite; celelalte 44 au arsŭ.

—0—

Junimea română studiosă din Alba-Iulia va întocmi o Petrecere de véră, în favorulŭ »Bibliotecei casinei române de înfiinţatŭ în Alba-Iulia«, la 18 Iuliu n. în localulŭ de véră dela otelulŭ „Sóre«. Biletele de intrare se potŭ căpăta pre lângă arĕtarea învitării în ḑiua petrecerii dela órele 9—12 a. m. şi dela 3—6 p. m. la otelulŭ »Sóre«. — Preţulŭ intrărei de persónă 1 fl.; de familiă de trei membrii 2 fl.; de fiecare membru mai departe 50 cr. — Suprasolvirĭ se primescŭ cu mulţumită şi se vorŭ cuita pe cale ḑiaristică. Inceputulŭ la 6 óre p. m. Acei pré st. d-nĭ carĭ din greşélă nu au primitŭ învitărĭ şi voiescŭ a participa, suntŭ rugaţĭ a se adresa la casariulŭ com. arangiatorŭ.

—0—

Unŭ esemplu demnŭ de imitatŭ au datŭ douĕ eleve la eşirea lorŭ din scóla poporală capitală ev. de fete din Sibiu. In semnŭ de recunoscinţă pentru educaţiunea primită în acea scólă au dăruitŭ din economiele lorŭ suma de 50 fl. în scopurĭ d'ale scólei de fete.

—0—

Bugetulŭ oraşului Bucurescĭ pe eserciţiulŭ 1885—86 se împarte în bugetŭ ordinarŭ şi extraordinarŭ, scrie »Curierulŭ financiarŭ«. Bugetulŭ ordinarŭ prevede la veniturĭ suma de lei 7,719,660 în care intră contribuţiile directe cu 1,459,560 lei şi cele indirecte (accisele) cu 3,450,670 lei. Cheltuelile ordinare se urcă la 7,760,312 lei, din care 1,999,000 suntŭ absorbiţĭ de serviciulŭ datoriei comunele. Escedentŭ lei 59,348. Bugetulŭ extraordinarŭ privitorŭ la marele lucrărĭ ale capitalei prevede la veniturĭ lei 13,230,684 şi la cheltuelĭ suma de 7,277,795 lei. Ambele aceste bugete dau prin urmare la veniturĭ 20,950,344 lei 44 banĭ şi la cheltuelĭ 14,997,455 lei.

—0—

După o telegramă din Ems, pe când împĕratulŭ Vilhelm eşise séra la 10 Iuliu n. în trăsură, unŭ bĕtrênŭ aruncă dinaintea cailorŭ unŭ urciorŭ umplutŭ cu pămêntŭ, aşa că acela se sparse şi caii se speriară. Bĕtrânulŭ, care fù arestatŭ, e unŭ nebunŭ din Frankfurt. Elŭ ḑise, că a vrutŭ sĕ dea împĕratului unŭ mijlocŭ de a feri lumea de inundaţiunĭ.

Reforma serviciului poliţienescŭ alŭ oraşului.

II.

Celŭ ce a cetitŭ în numĕrulŭ trecutŭ motivele, prin care se susţine proiectulŭ de reformă alŭ serviciului poliţienescŭ alŭ oraşului nostru, se va convinge pe de-o parte câtŭ de întemeiată e cererea căpitănatului oraşenescŭ, ér pe de altă parte va sta uimitŭ, că cu 15 poliţiştĭ ḑilnicŭ s'a putută îngrijí de siguranţa publică într'unŭ oraşŭ atâtŭ de mare ca Braşovulŭ. Nu-i vorbă oraşulŭ nostru are în sînulŭ sĕu o proporţiune pacînică şi morală, cum póte rarŭ se găsesce; dar pentru acésta érăşĭ nu putemŭ afirma, că nu se ivescŭ casurĭ unde gardistulŭ siguranţei trebue sĕ intervină la timpŭ. Dar de unde sĕ-lŭ iai? Câţiva poliţiştĭ suntŭ însărcinaţĭ ca gardă a poliţiei unde e şi arestulŭ, alţii suntŭ însărcinaţĭ cu serviciulŭ interiorŭ. In Scheiu rarŭ veḑĭ câte unŭ poliţistŭ, şi acesta sĕ fie în stare sĕ îngrijéscă de siguranţa publică într'o întindere nespusŭ de mare, din Gróverŭ până sub Ôbĕnŭ şi de pe Cóstă până pe Cacova! Totŭ aşa stă lucrulŭ şi cu Braşovu-vechiu şi Bluměna. Sĕ mai pretindemŭ apoi ca şi serviciului poliţienescŭ esternŭ sĕ fie provĕḑutŭ? A cere aşa ceva, însemnéză a cere imposibilulŭ. Arŭ trebui ca poliţiştii sĕ aibă puterea archangelilorŭ séu sĕ fiă năsdrăvanĭ.

Ce privesce serviciulŭ de nópte, nimenea nu va puté ḑice că somnulŭ nu-i e uneorĭ turburatŭ de cântece, strigăte, certurĭ şi bătăi pe strade. Şi nicĭ nu póte fi altfelŭ cu statulŭ de aḑĭ alŭ poliţiştilorŭ, când nu numai cŭ nu se póte posta în fiecare stradă câte unŭ poliţistŭ, cum ar trebuĭ sĕ fiă, ci abia se potŭ trimite 21 patrule de câte 2 gardiştĭ în totŭ oraşulŭ. De unde sĕ se mai trimétă patrule şi în afară de oraşŭ, ca sĕ împedece furturile de cai şi alte stricăciunĭ? Nu mai înşirămŭ defectele serviciului poliţenescŭ de aḑĭ, când ai puté fi têritŭ în munţĭ ḑiua în améḑa mare, ca sĕ nu fii eliberatŭ decâtŭ pentru o sumă de banĭ, ca la Balcanĭ, ci sĕ trecemŭ la proiectulŭ de reformă.

D. căpitanŭ alŭ oraşului Hiemesch, vĕḑĕndŭ că comunicaţiunea streinilorŭ în oraşulŭ nostru devine totŭ mai désă, că oraşulŭ se estinde totŭ mai multŭ şi că prin acésta şi serviciulŭ poliţenescŭ se îngreuiază vĕḑĕndŭ cu ochii, propune ca statulŭ poliţiştilorŭ sĕ se ridice în modŭ corespunḑĕtorŭ aşa, ca celŭ puţinŭ defectele cele marĭ sĕ se înlăture, ér când vremurile vorŭ surîde bugetului comunei sĕ se umple apoi tóte lacunele serviciului poliţenescŭ.

Nu póte fi o mai bună mĕsură, ca înfiinţarea comisariatelorŭ în suburbii. Acésta e o fericită ideiă. Multe neplăcerĭ, multe nenorocirĭ s'ar puté preveni şi înlătura. Legate fiindŭ comisariatele prin telefóne cu garda centrală, serviciulŭ se uşuréză nespusŭ de multŭ, asistenţa în casurĭ critice se dă la timpŭ şi poporaţiunea suburbielorŭ se simte cu dreptŭ cuvêntŭ asigurată. Totŭ atâtŭ de bună ideă e înfiinţarea despărţĕmêntului poliţenescŭ călăreţŭ cu caii comunei, căcĭ cu cai închiriaţĭ e greu a se provedea acestŭ serviciu, când de multe orĭ nu-i găsescĭ. Cu caii comunei, carĭ stau la disposiţiunea poliţiei în totŭ momentulŭ, se potŭ întêmpina la timpŭ nenorocirile în locurile depărtate ca Stupinile, Dĕrstea, Noulŭ şi Tımişulŭ. Comuna îşĭ uşureză în adevĕrŭ cheltuelile întreţinerii cailorŭ prin aceea, că în timpulŭ liberŭ de serviciu se potŭ da cu chiriă la ómenii carĭ cu trebuinţă de ei, cum fórte bine observă d. căpitanŭ alŭ oraşului. Tóte aceste îmbunătăţirĭ se potŭ, face după părerea nóstră, chiar şi fără a încărcá bugetulŭ, făcêndu-se economii mai însemnate la alte posturĭ, ce prevĕdŭ multe cheltuelĭ zadarnice.

Proiectulŭ promite, că poliţistii vorŭ fi recrutaţĭ din ómenĭ inteligenţĭ. Acesta în adevĕrŭ e lucru principalŭ, şi noi amŭ ţiné şi mai multŭ ca la alegerea lorŭ sĕ se ţină sémă şi de cultura inimei, cercetându se trecutulŭ şi purtarea în societate a fiecărui viitorŭ poliţistŭ. Cu unŭ temperamentŭ fierosŭ, cu o purtare brutală bizuindu-se pe uniformă şi pe armă, poliţistulŭ perde din valórea, din véḑa şi respectulŭ ce trebue sĕ şi-lŭ câştige înaintea poporaţiunii. Esemple avemŭ şi încă unulŭ fórte recentŭ. Sperămŭ însĕ, că d. căpitanŭ îşĭ va da tótă silinţa, ca aparatulŭ poliţienescŭ sĕ fie compusŭ din elemente nestricate, care sĕ'şĭ împlinéscă datoria cu conscienţiositate. Pentru ca corupţiunea sĕ nu pĕtrundă între poliţiştĭ, se propune pentru cei însărcinaţĭ cu serviciulŭ internŭ o plată de 350 fl., ér pentru cei însărcinaţĭ cu serviciulŭ esternŭ, care e şi mai greu 440 fl. anualŭ; plăţĭ care sĕ le înlesnéscă traiulŭ fără a se lăsa sĕ fiă corupţĭ cu banĭ O poliţiă organisată milităresce, instruită şi disciplinată câştigă încrederea cetăţenilorŭ.

Ce privesce uniformarea, după cum o propune proiectulŭ, n'avemŭ nimicŭ în contră; cu câtŭ e mai impunĕtóre cu atâtŭ mai bine. Inarmarea cu revolvere o găsimŭ fórte practică şi nimerită. Aḑĭ mai în tóte statele revolverele au luatŭ loculŭ puscei, rĕmânĕndŭ acésta pe séma gendarmeriei. Puşca póte rĕmâné despărţĕmêntului călăreţŭ, dar de revolvere nicĭ acesta sĕ nu fie lipsitŭ.

In modulŭ acesta oraşulŭ nostru ar avé unŭ aparatŭ poliţienescŭ potrivitŭ cu întinderea oraşului şi cu cerinţele timpului, şi totodată cetăţénului îi va fi asigurată persóna şi proprietatea, ordinea şi linişţea publică vorŭ fi garantate.

Representanţei oraşului îi recomandămŭ din aceste consideraţiunĭ sĕ aibă în seriósă vedere proiectulŭ de reformă ce l'amŭ publicatŭ în numĕrulŭ de erĭ.

——o——

Din ţéra Oltului, 27 Iuniu 1885.

Iată grăescŭ vouĕ, ridicaţĭ ochii vostri, şi vedeţĭ holdele, că sunt albe, şi aprópe de secerişŭ. Şi cela ce va secerá, plată va lua şi va strânge rodulŭ întru viéţa vecilorŭ, ca sĕ se bucure dimpreună şi celace sémănă şi celace seceră.
(Ioanŭ 4, 35—37.)

Onorate Domnule Redactorŭ. — Dintr'unŭ deliceanŭ deasupra satului meu de multe orĭ stândŭ pe elŭ priveamŭ adêncitŭ în cugete asupra ţĕrii Oltului, care de aci se arată ca o grădină bogatŭ înfrumseţată în straturĭ roditóre printre carĭ se zărescŭ ca totŭ atâtea puncte negre satele în mijloculŭ cărora jócă ca comorĭ aprinse la raza sórelui scóle şi bisericĭ cu turnurile lorŭ de tinichea. Pe deoparte, gândeamŭ în mine acele câmpurĭ roditóre, ca sĕ ajungă precum se vĕdŭ au trebuitŭ sĕ fie cultivate, lucrate şi sĕmânate de laboriosulŭ Olténŭ, care acum se bucură vĕḑêndŭ secerişulŭ; pe de altă parte privindŭ la satele întinse cu bisericĭ şi scóle, aceste în desvoltarea lorŭ încă trebuèscŭ sĕ aducă róde spirituaie bucurându-se conducĕtorii de fructulŭ ostenelelorŭ lorŭ, — preotulŭ vĕḑêndŭ pe credincioşĭ sĕvêrşindŭ fapte după învĕţătura lui, învĕţătorulŭ admirândŭ pe micuţĭ că cuprindŭ ce-i învaţă şi dovedescŭ resultatŭ bunŭ la finea anului scolarŭ.

Ţéra Oltului, precâtŭ e de bogată în cultura plantelorŭ în feluritele lorŭ specii, pe atâta nu-i lipsesce nicĭ înaintarea în educaţiunea poporului prin multele scóle de diferite categorii. Scóle elementarĭ de o confesiune şi alta în tóte unghiurile, scóle grănităresci, scóle capitalĭ şi scóle de statŭ, carĭ tóte puse în mişcare în cursulŭ fiecărui anŭ dau unŭ avêntŭ mare generaţiunei tinere spre înaintare. Deosebirea numai că în unele secerişulŭ e mai bogat, în altele mai puţinŭ bogatŭ şi în altele sĕracŭ, după cum adecă sunt organisate, după cum se conducŭ şi după cum îşĭ au învĕţătorii. O scólă organisată cu fundamentŭ, condusă bine şi cu învĕţătorŭ bunŭ aduce rodŭ folositorŭ poporului. Aceasta o simţimŭ destulŭ de bine noi Oltenii, când ne uitămŭ la o clasă de ómenĭ eşiţĭ din scólele graniţărescĭ, carĭ astăḑĭ toţĭ suntŭ fruntaşii comunelorŭ nóstre. Şi acésta de unde provine? De acolo, că scólele grăniţărescĭ îşĭ au fundamentŭ solidŭ, suntŭ conduse bine şi învĕţătorii suntŭ bine salarisaţĭ şi prin urmare învĕţătorĭ bunĭ. Cum stămŭ cu scólele elementarĭ confesionale? Au şi acestea fundamentulŭ solidŭ, conducerea bună şi învĕţatorĭ sdravenĭ? — Au şi nu. Fundamentulŭ scólelorŭ confesinnalĭ e poporulŭ respectivei comune unde se află o astfelŭ de scólă. Décă poporulŭ unei comune e bravŭ şi consciu de scopulŭ scólei, o conduce bine şi-şĭ câştigă învĕţătorŭ bunŭ, la din contră décă privesce în scólă numai o sarcină grea, o bólă pe capulŭ lorŭ, aşa că numai siliţĭ fiindŭ o susţinŭ, în mijloculŭ unui astfelŭ de poporŭ nu póte sĕ esiste o scólă bună. Scólele confesionale din ţéra Oltului de unŭ timpŭ incóce au începutŭ sé-şĭ cunóscă şi ele chiemarea lorŭ acestea mai alesŭ în unele comune mai cu stare precum: Becleanulŭ, Breaza, Ilenii şi altele, unde salarele cunt bnnicele şi învĕţătorii cualificaţĭ.

Despre scólele de statŭ din Făgăraşŭ, Sâmbăta, Porumbacŭ etc. de astădată nu ḑicŭ nimicŭ, căcĭ vorbindŭ eu aicĭ de secerişŭ, secerişulŭ acestorŭ scóle în scopulŭ înfiinţărei lorŭ încă până acuma nu s'a coptŭ. Ridicaţi-vĕ ochii conducĕtorilorŭ dela aceste scóle şi cunósceţĭ acésta. Pămêntulŭ ţĕrei Oltului aduce rodŭ numai din mâna sĕmânătorilorŭ, cari îi cunoscŭ clima. Puneţĭ învĕţătorĭ la aceste scóle, carĭ sĕ scrie mai ântêiu de tóte limba română perfectŭ, îndreptaţi'i sĕ nu mai arunce cu sĕmênţa care nu prinde în pămêntulŭ neobicinuitŭ cu ea, ci cu sĕmânţa cunoscută pămêntului, căcĭ numai aşa acesta va aduce rodŭ cu sutele, la dincontră sĕmânţa cu carea aruncă unii învĕţătorĭ aduşĭ în ţéra Oltului din părţile ungurene, carĭ nu cunoscŭ o bóbă din limba poporului de aicĭ, cade pe pămêntulŭ nostru ca şi nuca în părete, şi décă şi prinde ceva rădăcină, dela o vreme se uscă.

Şi acum sĕ ilustrezŭ printr'unŭ esemplu concretŭ ce póte face o scólă bună unui poporŭ, fie acela şi numai alŭ unui satŭ, ce póte face unŭ învĕţătorŭ bunŭ, care-şĭ împlinesce consciinţiosŭ chiemarea, cum se bucură la secerişŭ într'o astfelŭ de scólă, şi celŭ ce sémână, şi cei ce seceră roduri pentru viéţa vecilorŭ?

Sunt acum cincĭ anĭ, de când la finea fiecărui anŭ

scolarŭ amŭ luatŭ parte la esamenulŭ copiilorŭ şi copelelorŭ elevĭ dela scóla elementară gr. or. din comuna de lângă Făgăraşŭ, Becleanŭ. Acésta scólă, una dintre cele dintêiu înfiinţate dintre scólele confesionale din ţéra Oltului, astădĭ s'a ajunsŭ pe deplinŭ scopulŭ sĕu. Bărbaţii carĭ au fostŭ elevĭ sdravenĭ ai acestei scóle, astădĭ îşĭ au ei copilaşii la scólă, şi cu plăcere ascultă la rĕspunpunsurile lorŭ pre carĭ le sciu apreţia, căcĭ le înţelegŭ. Dór câţĭva bĕtrânĭ sĕ mai vieze în Becleanŭ fără sĕ scie ceti şi scrie românesce şi parte şi nemţesce. Dovadă scóla lorŭ cea bună. Edificiulŭ scólei confesionale din Becleanŭ rivaliséză cu cele mai corĕspundĕtóre edificii scolare ce se clădescŭ în timpulŭ mai nou. Odăi de învĕţămêntŭ, cuartire pentru învĕţătorĭ şi pentru pedelŭ cancelariă, etc. tóte deplinŭ corĕspundĕtóre. Scóla îşĭ are grădină de pomăritŭ şi legumăritŭ cultivată precum se póte mai bine şi o curte spaţiósă cu tóte cele trebuincióse pentru recrearea elevilorŭ şi pentru esercitiile gimnastice. Două posturĭ de învĕţătorĭ suntŭ institute la scóla acésta, căcĭ Becleanulŭ e mare şi poporulŭ curatŭ românescŭ numerosŭ. Elevĭ obligaţĭ a frecuenta scóla suntŭ la 160. Aceştia se impartŭ la cei doi învĕţătorĭ nu tocmai în părţĭ egale, căcĭ învĕţătorulŭ primarŭ alŭ despărţămintelorŭ superióre primesce numai pe cei mai înaintaţĭ elevĭ, rĕmânêndŭ greutatea mai mare pre învĕţătorulŭ secundarŭ, pre care eu l'aşŭ titula mai bucurosŭ învĕţătorŭ primarŭ, căcĭ elŭ e celŭ dintêiŭ care predă elementele instructive micuţilorŭ primĭ scolarĭ. Invĕţătorulŭ cu elevii mai puţinĭ şi totdeodată mai înaintaţĭ are eată mai mare, celŭ cu elevii mai numeroşĭ şi necapacităţĭ mai mică, ceeace nu ar fi cu dreptŭ. Instrucţiunea preste totŭ se face pe basa planului de învĕţămêntulŭ din Normativulŭ scolarŭ din 1882, cu escepţiunea limbei germane, care până acum nu s'a emisŭ din acéstă scólă.

Esamenulŭ de véră alŭ anului scolarŭ 1884/5 dela scóla elementară gr. or. din Becleanŭ, la care pe josŭ am alergatŭ şi cu plăcere am participatŭ, a raportatŭ unŭ succesŭ fórte bunŭ. Bune au fostŭ şi esamenile anilorŭ trecuţĭ dela acéstă scólă, despre carĭ încă putémŭ raporta ceva în colónele vre unui ḑiarŭ; m'am reţinutŭ însă ca nu cumva prin lauda prea de timpuriu a învĕţătorilorŭ nou aleşĭ Nicolau Ludu şi George Taflanŭ din Becleanŭ sĕ-i facŭ pre aceştia cu prea multă încredere într'ênşii. Acuma însă după trei anĭ de secerişŭ, după trei anĭ de când aceştĭ învĕţătorĭ dovedescŭ deplină cunoşcinţă în chiemarea lorŭ, fără sĕ mĕ mai reservezŭ prindŭ condeiulŭ, arătâdu-le că ei potŭ fi adevĕraţĭ educatorĭ ai generaţiunei tinere, căcĭ posedŭ cunoscinţe de pedagogŭ, şi acelea le şciu preda după cele mai moderne regule metodice didactice elevilorŭ sĕi.

Nicolae Ludu, elevŭ alŭ gimnasiului românŭ publicŭ din Braşovŭ, la care a absolvatŭ IV clase, şi elevŭ alŭ preparandiei de statŭ din Deva, preste carea încă a trecutŭ cu succesŭ, se póte bucura astădĭ, după ce în cursulŭ celorŭ patru anĭ ca învĕţătorŭ ş'a câştigatŭ pre lângă teoriă şi pracsă, şi a doveditŭ succcesŭ pe terenulŭ acesteia, că a devenitŭ unŭ bravŭ învĕţătorŭ, căcĭ rĕspunsurile precise şi cu înţelesŭ a celorŭ 60 elevĭ de unulŭ şi doi anĭ în scóla, lipsa mechanismului eliminatŭ din scóla din Becleanŭ, de când Ludu e învĕţătorŭ, disciplina cea bună etc. îlŭ îndreptăţescŭ la acésta. Nu mai puţinŭ colegulŭ acestuia George Taflanŭ, care încă 'şĭ cunósce chiemarea.

Esamenulŭ de véră alŭ anului acestuia din Becleanŭ avù onóre dela începutŭ şi până la sfêrşitŭ, pre lângă numerosulŭ poporŭ din locŭ, şi de unŭ frumuşelŭ numĕrŭ de inteligenţĭ din giurŭ, între carĭ amintescŭ pre d-nulŭ inspectorŭ regescŭ de scóle Schreiber Ferencz, care a premiatŭ pre cei carĭ s'au distinsŭ cu rĕspunsurĭ mai bune în limba maghiară şi a îndemnatŭ pe învĕţătorii din Becleanŭ a face din generaţiunea tênĕră de aicĭ nu numai Românĭ bunĭ, ci şi adevĕraţĭ cetăţenĭ ai patriei, Rvds. domnŭ protopresbiterŭ emeritatŭ Petru Popescu cu fiica sa d-şóra Hareta Popescu, dómnele Maria Florea, Victoria Aronŭ şi Brutŭ, învĕţătorii George Dobrinŭ, diriginte în Voila, Nicolau Aronŭ din Făgăraşŭ şi parochulŭ Grama din Dripit, carĭ asemenea aŭ datŭ îndemnŭ elevilorŭ la succese totŭ d'auna ca acum prin premierĭ.

Esamenulŭ s'a încheiatŭ cu gimnastică şi cântărĭ corale de către toţĭ eleviii, carĭ sciu bine esecuta multe poesii în câte trei vocĭ Era o privelisce plăcută a vedé pre micuţii în grupurĭ, cântându-şĭ cu o armoniă deplină fiecare vocea sa pre carĭ îi admira numĕrosulŭ publicŭ asistentŭ.

Étă dară învĕţătorilorŭ unŭ esemplu de secerişŭ bogatŭ în urma seminţei aruncată cu desteritate în pămêntulŭ bunŭ. Poporule alŭ ţĕrii Oltului, deschide-ţĭ ochii şi cunósce bunătatea unui secerişŭ bunŭ recoltatŭ pe arena scólelorŭ tale destule la numĕrŭ, şi cunoscêndŭ acésta silescete a scsţiné scólele în bună ordine, ridică salarele învĕţătorilorŭ têi ca aceia sĕ se pótă susţiné, căcĭ atuncĭ te vei puté bucura şi tu cu cei ce sémănă, şi plată vei luá, aicea pre pămêntŭ şi colo în cerŭ în viaţa vecilorŭ.

Iubileulŭ Academei Mihăilene.

»Liberalulŭ« din Iaşĭ spune că la 26 curentŭ conformŭ programei ce s'a alcătuitŭ pentru serbarea semiseculară a întemeierei învĕţămêntului înaltŭ din Moldova, s'au întrunitŭ în piaţa Stefanŭ-celŭ-Mare la 7 óre diminéţă scólele înalte, autorităţile delegate, deosebite persóne invitate etc.

Cortegiulŭ în acéstă ordine cu muzicile din localitate în frunte a plecatŭ către Mitropoliă, unde după sĕvêrşirea sfintei liturghii şi 'cântarea unui imnŭ religiosŭ, prea Sfinţia Sa Părintele Episcopŭ alŭ Romanului, Melhisedec, a ţinutŭ unŭ discursŭ importantŭ, prin care a arĕtatŭ că Biserica şi scóla urmărescŭ acelaşĭ scopŭ de a lumina şi instrui. şi că cu câtŭ aceste două instituţiunĭ vorŭ progresa, cu atâtŭ ţinta ce vizează orĭ-care poporŭ aceea de a se civilisa, este mai aprópe de a fi atinsă. — Pe la 10 óre în aceeaşŭ ordine, cortegiulŭ se îndréptă către liceu, unde după ce s'a executatŭ unŭ imnŭ de către corurile întrunite şi după ce s'a primitŭ oficialŭ autorităţile de către Comitetulŭ sĕrbării, d. V. M. Burlă, directorulŭ Liceului Naţionalŭ, a ţinutŭ o cuvîntare de mare interesŭ asupra învĕţămêntului primarŭ şi secundarŭ dela 1828 încóce. — A mai rostitŭ şi D. Dimitrie Sturza, ministru alŭ intrucţiunii publice şi cultelorŭ, o cuvêntare interesantă privitóre la învĕţămêntŭ. —

S'a vizitatŭ apoi conservatorulŭ de musică şi declamaţiune, scóla Artelorŭ-Frumóse etc. Sera s'a iluminatŭ tóte aceste locurĭ şi s'a datŭ o representaţiă teatrală gratuită, alŭ cărei programŭ cuprinse »Mirthil şi Chloe,« cea dintêiu piesă jucată în românesce la 1816, două poesii ale lui Asaki recitate de d. Manoliu; câteva scene din »Despotŭ Vodă« de Alexandri, etc.

DIVERSE.

Scheletulŭ unui uriaşŭ. — Cetimŭ în »Tutova:« In marginea satului Iveştĭ, plasa Pereschivului, judeţulŭ Tutova, în urma ploilorŭ căḑute, sĕptĕmâna trecută, s'a ruptŭ unŭ malŭ. După încetarea ploii, locuitorulŭ Stefanŭ Gherasimŭ s'a dusŭ la loculŭ unde se rupsese malulŭ spre a căuta piatră, şi, săpândŭ, a datŭ peste unŭ craniu omenescŭ, pe care 'lŭ creḑù că este o stîncă de piatră; locuitorulŭ tăbărî asupra lui cu casmaua, ca sĕ'lŭ sfărame, însă observà cu mirare că din bucăţelele sfăramate. în locŭ de pétră, sarŭ nişte surcele de óse, apoi, continuândŭ a da cu casmaua mai departe, se mai surpă o bucată de malŭ şi spre marea lui mirare, vede unŭ braţŭ colosalŭ omenescŭ, pe care abia l'arŭ putea ridica doi inşĭ. Bietulŭ Gherasimŭ, la acéstă neaşteptată privelişte se spăimêntă, scapă casmaua din mână şi o ia la fugă spre satŭ, ca să spună minunea ce vĕḑuse, de urmele unui uriaşŭ. Mai mulţĭ locuitorĭ plécă după spusele moşnégului Gherasimŭ, ca sĕ se convingă de minunea ce li-o raportà, mai alesŭ că îlŭ vĕḑuseră tremurândŭ de frică, şi relatându-le minunea, ca unŭ ce extraordinarŭ. In adevĕrŭ, venindŭ mai mulţĭ locuitorĭ la faţa locului, aflară în malulŭ surpatŭ unŭ scheletŭ întregŭ alŭ unui omŭ gigante, care, după cum ni se relatéză, ar fi de o lungime aprópe de trei stânjenĭ.

***

Trăsnetŭ din seninŭ. — Din Sterzing se scrie ḑiarului »Tiroler Boten,« cu data de 3 Iuliu: »Pe câmpulŭ dela Trens se întêmplà de câteva ḑile unŭ casŭ de sigurŭ rarŭ, că unŭ omŭ, care trecea p'acolo, a fostŭ trăsnitŭ, cu tóte că cerulŭ era seninŭ, şi a rĕmasŭ pe locŭ mortŭ. Totŭ asemenea în Lahns, unde mai mulţĭ ţĕranĭ erau ocupaţĭ cu strângerea fênului, a căḑutŭ din cerulŭ seninŭ unŭ trăsnetŭ pe livade, în urma căruia patru dintre lucrătorii de fênŭ au fostŭ loviţĭ şi trântiţĭ la pămêntŭ. Trei dintre ei se reculeseră iute, scăpândŭ cu frica în sînŭ; alŭ patrulea nu se mai mişca şi când soţii lui îi săriră în ajutorŭ se părea că e deja mortŭ.

***

Unŭ tumultŭ în Berlinŭ. — Despre unŭ tumultŭ, ce s'ar fi întêmplatŭ în Berlinŭ în nóptea de 5 spre 6 a l. c. se relatéză următorele: Pela 12 óre se încinse o céartă în Hasenhaide între conducĕtorulŭ unei patrule a regimentului Kaiser-Franz-Garde-Grenadier şi între unŭ civilŭ, în urma căreia celŭ din urmă fu condusŭ la garda casarmei a numitului regimentŭ. Intr'aceea se ivì o cétă de mai multe sute de persóne, pavagiulŭ a fostŭ stricatŭ şi cu pietrii s'a aruncatŭ asupra casarmei. Doi oficerĭ au fostŭ loviţĭ de pietri şi răniţĭ. La porunca oficerului de gardă eşi o jumĕtate companiă de soldaţĭ din casarmă, ca sĕ împrăştie mulţimea. Publiculŭ nu voì sĕ dea ascultare, cu tóte că a fostŭ provocatŭ de 3 orĭ; atuncĭ soldaţii întrebuinţară armele, şi lovindŭ în drépta şi în stânga cu patulŭ puscii împrăştià mulţimea; mai multe persóne au fostŭ rănite. Nouĕ persóne au fostŭ arestate.

***

Unŭ jocŭ alŭ naturei. — Vaca unui economŭ din comuna Ujpecs cu numele Mat. Christianŭ a fătatŭ în sĕptĕmâna trecută, scrie »Timişana«, unŭ viţelŭ cu două capete; cu capulŭ celŭ din stânga sugea din ugerulŭ vacei şi totodată sbierá puternicŭ cu glasulŭ din amêndouĕ capetele. Viţelulŭ este desemnatŭ pentru museulŭ din Timişóra ca şi ceva ne mai vĕḑutŭ până acuma.

***

Incendiulŭ din Horodenka. — Despre acéstă catastrofă, ce ni s'a comunicatŭ şi de biuroulŭ telegraficŭ, se scrie din Horodenka cu data de 7 Iuliu următórele: Foculŭ isbucnì dintr'o causă până acum necunoscută, în 2 Iuliu la óra 1 după améḑĭ, într'unŭ birtŭ în interiorulŭ oraşului. O căldură grozavă şi unŭ vêntŭ grósnicŭ ajutà la acésta aşa, că foculŭ se întinse cu iuţéla fulgerului, şi în puţine minute nu mai era speranţă de scăpare. Scînteі de focŭ, lemne aprinse, hârtii şi cârpe ş. a. sburau în aerŭ, duse de vêntŭ într'o depărtare de mai mulţĭ chilometri. Plânsulŭ şi vaetele, ce rĕsunau din tóte părţile, nu se potŭ descrie. Abia după 4 óre, după ce jumĕtate din oraşŭ devenise prada flacărilorŭ, începù foculŭ sĕ se mai stângă. Partea din oraşŭ arsă era locuită mai numai de jidovĭ sĕracĭ şi chiriaşĭ, carĭ se văetau de perderea averii şi a bunurilorŭ lorŭ. Indată se improvisà unŭ comitetŭ de ajutorŭ, şi celŭ dintêiŭ lucru alŭ lorŭ a fostŭ de a potolí fómea nenorociţilorŭ. Până acum, între alte casurĭ de rănirĭ grele séu uşóre s'a constatatŭ, că 11 persóne şi-au găsitŭ mórtea în flacărĭ; totuşĭ este de temutŭ, că încă alte victime vorŭ fi scóse din molosŭ la lumina ḑilei, fiindcă lipsescŭ încă mulţĭ copii. Unŭ ajutorŭ repede şi grabnicŭ este de lipsă, deórece fómea şi lipsa de adăpostŭ potŭ fórte lesne provocá o epidemiă. O nenorocire nu vine nicĭ odată singură! Aḑĭ după améḑĭ se descărcà o furtună cu pétră, care nimicí totalŭ mai multŭ ca jumĕtate din sĕmănăturile ce dedéu până acuma cea mai bună speranţă.

***

Regele din Congo, Massala, în Anwers. — Totŭ felulŭ de particularităţĭ comice se istorisescŭ despre purtarea regelui din Congo, Massala, care se află acum în Anvers. In ḑilele trecute elŭ fù dusŭ în teatrulŭ Flamand, unde în onóre-i se represintà piesa »O călĕtoriă împrejurulŭ lumii.« Acésta părù că-lŭ intereséză, Când se danţà în Ballet Quadrilulŭ dănţuitórelorŭ negre, dădură regele şi însoţitorii sĕi unŭ strigătŭ de bucuriă, care însĕ totuşĭ nu era aşa de sgomotosŭ, ca celŭ de mai târḑiu în scena, în care Negrii măcelărescŭ pe călĕtorii albĭ ai unui trenŭ, pe care l'au făcutŭ sĕ deraileze. Acesta era unŭ adevĕratŭ delirŭ. Dacă arŭ fi fostŭ aceştĭ Belgienĭ noui mai numeroşĭ, fără îndoială, ca arŭ fi săritŭ pe scenă, ca sĕ ia parte la massacru. Femeile regelui, din loje apropiată, din contră erau cuprinse de spaimă şi se ascunseră în partea de dindĕrĕptŭ a lojei. Şi unŭ casŭ comicŭ se întêmplà cu ocasiunea acésta. Intre Negrii năvălitorĭ se afla unŭ adevĕratŭ Negru, care îndată ce recunoscŭ pe regele în loje, se apropià resolutŭ de cutia suflerului şi îi ḑise cu respectŭ unŭ »Mbote Massala!« (Bună ḑiua, Massala). Regele auḑindŭ acésta. sare în susŭ repede din loculŭ sĕu şi pentru ca sĕ nu rĕmâia mai pe josŭ în politeţă urlà unŭ formidabilŭ »Mbote« (Bună ḑiua) ..... Sala întrégă isbucnì într'unŭ rîsŭ sgomotosŭ, împreună cu infanta Isabella, sora cea mai mare a regelui Alfonso, care petrecea incognito în Anvers şi era de faţă la acéstă representaţiune de gală. Deórece se făcuse prea caldŭ în sală, Negrii îşĭ scóseră fórte liniştiţĭ tricourile de lână, şi rămaseră goi. Ceva mai târḑiu, la Ballet, n'au pututŭ fi împiedicaţĭ, de a esecutá danţurile ce le mai sĕlbatice, când orchestra cântà ceva cam asemenea cu „Bambula.« In fine la încheiarea representaţiei, când apare Negrulŭ, frecatŭ de voiosulŭ Passe-partout, jumĕtate albŭ, isbucniră toţĭ cu Massala în frunte într'unŭ rîsŭ împreunatŭ cu urlete, care se estinse în tótă sala.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 26 Iuniu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	89	90
Renta rom. amort. (5%) . .	93	94
» convert. (6%) . .	$88^1/_2$	$89^1/_2$
Impr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	101	102
» „ „ (5%) . .	$85^1/_2$	$86^1/_2$
» » urban (7%) . .	$99^1/_2$	$100^1/_2$
» » » (6%) . .	91	92
» » » (5%) . .	83	84
Banca naţională a României	1270	1280
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	$9^1/_4$	$10^1/_2$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.05

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Conspectulŭ operaţiunilorŭ

institutului de creditŭ şi de economii „ALBINA«

în luna Iuniu 1885.

Intrate:

Numerarŭ din 31 Maiu 1885	fl.	56.519,34
Depunerĭ	»	102,646,11
Cambii rĕscumpĕrate	»	305,965.02
Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte imprumuturĭ	»	118.649,38
Interese şi provisiunĭ	»	20,800,26
La fondulŭ de pensiune	»	34.25
Moneta vêndută	»	24.319.43
Efecte	»	5589.40
Conturĭ curente	»	114,736.96
Diverse	»	346,35
	fl.	749.606,50

Eşite:

Depunerĭ	fl.	101.119,81
Cambii escomptate	»	287.678,12
Imprumuturĭ hipotecari şi alte împrumuturĭ	»	125.462—
Interese pentru depunerĭ	»	887.19
Contribuţiune şi competinţe	»	37.73
Salarie şi spese	«	2636,80
Moneta cumpĕrată	»	32.769.90
Conturĭ curente	«	138.196.24
Diverse	»	1 894.81
Numĕrariu cu 30 Iuniu a. c.	„	58.923.90
	fl.	749.606.50

Sibiiu, în 30 Iuniu 1885.

I. G. Ioanŭ, m. p. Directorʼesecutiv. **Iosifŭ Lissai**, m. p. Comptabilŭ.

Publicaţiune

Têrgulŭ de ţéră celŭ mai aprópe a „St.-Ilie“ în comuna B.-Lipova comitatulŭ Timişórei se va ţiné în 26 Iulie a. c. st. nou.

Têrgulŭ de vite însĕ se va începe cu 2 ḍile mai înainte.

Lipova, în Iuliu 1885.

ANTISTEA COMUNALA.

Nr. 7631-1885.

Concursŭ.

Spre ocuparea unui postŭ vacantŭ de cancelistŭ la căpitănia oraşenéscă, împreunatŭ cu salariulŭ anualŭ de 450 fl. şi indemnitate pentrŭ locuinţă 100 fl. sĕ escrie prin acésta concursŭ.

Petenţii pentru acestŭ postŭ uu pe lângă documentarea sciinţelorŭ scolare, cunóscerei celorŭ 3 limbĭ ale ţĕrei, destoiniciei în resortulŭ de conceptŭ, purtărei lorŭ morale, şi că nu au trecutŭ etatea de 40 de ani — a-şĭ aşterne petiţiunile astfelŭ instruate până în 22 l c. órele 5 p. m. subscrisul magistrat.

Braşovŭ, 4 Iuliu 1885

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Cursulu la bursa de Viena

din 11 Iuliu st. n. 1885

Rentă de aurŭ 4%	99 40
Rentă de hârtiă 5%	93.
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.50
Bonurĭ rurale ungare	102.10
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.60
Bonurĭ croato-slavone	102.
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119 80
Renta de hărtiă austriacă	83 05
Renta de arg. austr.	83 05
Renta de aurŭ austr.	109 15
Losurile din 1860	140 50
Acţiunile băncei austro-ungare	872.—
Act. băncei de creditŭ ung.	290 25
Act. băncei de creditŭ austr.	285.80
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.89
Napoleon-d'orĭ	9.87½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.10
Londra 10 Livres sterlinge	124.55

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Iuliu st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.90	Vênd.	8.93
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.84	»	9.86
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.84	»	5.87
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.50	„	124.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui **I. Gross.**

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Claşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.33	6.24	—
Cluşiu (	—	10 01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.45	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.09	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.43	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicica	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3 16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.10
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.55
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicica	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12 55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 59	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.38
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12 58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.